N^ro 89.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 8. SIERPNIA ROKU 1797. WE WTOREK.

OGŁOSZENIE

Generał-Feltmarſzałka, Rządzącego Gubernią Litewſką Xiążęcia Repnina.

Zwoławſzy do Miaſta Wilna Ichmość Marszałków wſzyſtkich Powiatow Gubernii Litewſkiey, czyli też Zaſtępuiących ich mieysca, i oznaymiwſzy im ſłownie wolę JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, ażeby konie podiemne i Artyleryczne Woyſk w Gubernii Litewſkiey rozlokowanych, rozdane były Obywatelom z tym warunkiem, aby oni ich karmili, utrzymywali i mogli na ſwoię poſługę używać, a w zdarzeniu potrzeby, do Kommend nie później onych przyſtawili, iak we dwie doby, czyli we 48 godzin; dla koniecznego i niezwłócznego wykonania tego, potwierdzam to i na piśmie przez ninieyſze ogłoſzenie; w porządku czego kommunikowane były Ichmość Marſzałkom ſpecyfikacye, wiele i z iakiey Kommendy konie przeznaczaią ſię na Powiat każdego, a po wzaiemnym między ſobą porozumieniu ſię ułożyli oni rozkład tych koni na wſzyſtkie Powiaty, ażeby iedni karmili w naznaczonych dla bliſkości Kommend Wsiach konie, a drudzy nie maiący kwater a tym ſamym i koni wſpomagali pierwſzych pieniężną na furaż ſkładką, na co ia na fundamencie Naywyżſzego rozkazu w dniu 10. Junii Roku idącego przez Xięcia Jmcis Generał Prokurora Kurakina obiawionego zezwoliwſzy, ażeby w przyimowaniu i oddawaniu rzeczonych koni poſtrzegana była ſprawiedliwość, a w zbieraniu pieniędzy zachowana wzaiemna wierność, przepisnię naſtępne punkta.

1mo. Przy oddaniu od Kommendy koni naznaczeni do tego od Szefa Oficer, a od Powiatu Obywatel, pierwſzy ſporządziwſzy tych koni wiadomość z wyrażeniem ſierści, lat i roſtu każdego konia, według oney oddaie konie wraz z tą wiadomością przez ſię podpisaną naznaczonemu Obywatelowi, który daie iemu takowąż wiadomość z ſwoim także podpisem, że on ich przyiął w imieniu całego Powiatu, który też cały i odpowiada za ich zachowanie i przekarmienie, i że w zdarzeniu potrzebowania one natychmiaſt przyſtawione będą, albo też takaż liczba koni zdatnych do zaprzęgu nie ſtarych zdrowych i już ieżdżonych.

2do. Ażeby zaś przy takowym oddawaniu koni Obywatelom, świadectwo było od Rządu Cywilnego; ażeby przyięcie od nich zrobione było ſkore i nie zatrudniaiące, i ażeby oddawanie nazad do Pułku koni, gdy ſię one zapotrzebuią, takoż bez mitręgi naſtępowało; ma bydź przy tym Sąd niżſzy Ziemſki tegoż Powiatu, który powinien mieć trzecią takąż wiadomość przez obie ſtrony podpisaną i one w całości u ſiebie w Aktach chować, a ſam dla obuſtronnego bespieczeńſtwa podpisem ſwoim utwierdzić obie ich wiadomości, iżby przy oddawaniu koni na powrót do Pułkow nie czyniła ſię któreykolwiek ſtronie iaka nieſprawiedliwość lub krzywda, czego rzeczony Sąd obowiązany ieſt doſtrzegać i donoſić Guberſkiemu Rządowi.

3tio. Rozdanych na Powiaty koni, Kommendy na krótko-czasowe potrzeby, pretendować i używać nie mogą, lecz w ten czas tylko czynić to maią, kiedy Powiat odbierze na to rozkaz od Rządu Gubernſkiego.

4to. Ażeby opłata pieniężna, na którą zgodzili ſię między ſobą Powiaty, akuratnie w ſwoie termina była uſkuteczniona, pozwala ſię przyymować onę w

ſwoich czasach Powiatowym Exaktorom razem z Monarſzemi podatkami, i cały ten zbior chowaiąc osobno, za kwitem Powiatowych Marſzałkow, oddawać tym Powiatom, którym on należy.

5to. Wydaiąca ſię ze Skarbu Remonta na rzeczone podiemne i Artyleryczne konie rozdane Litewſkim Obywatelom na utrzymanie, (wiele oney wypadnie,) oddawana będzie Marſzałkom Powiatowym dla doſtawienia temu, komu będzie należało.

6to. Dla koniecznego niezwłócznego i wiernego wypełnienia, wſzyſtko wyżey opisane potwierdzaiąc, zalecam nie tracąc czasu rozdzielić i rozeſłać do wſzyſtkich Pułkow i do Korpusu Artyleryi, z powſzechną od Powiatow plenipotencyą Obywateli czyli naznaczonych Receptorow, z którychby każdy poruczoną iemu część koni od Pułku każdego wyż przepisanym porządkiem przyiął i na utrzymywanie rozdał tym, ktorym od Powiatowych Marſzałkow będzie naznaczono. Po wykonaniu czego donieść o tym Gubernſkiemu Rządowi z pokazaniem pewnym, do iakiey poſseſsyi, komu, wiele, i iakiey Kommendy oddane ſą Konie. W Wilnie Julii $\frac{13}{24}$ dnia 1797 Roku.

(MP) podpisano: *Xiąże Mikołay Repnin.*

z Wiednia 22 Lipca.

Cesarz Jmść przez wzgląd na 48. letnie zaſługi Generała w *Węgrzech* kommenderuiącego *Barona d' Aivinzy*, mianować go raczył Taynym ſtanu Konsyliarzem, i na tę doſtoyność zwykłą odebrał przyſięgę. Przed kilko dniami wiele znowu woyſka poſłano ku granicom, *Włoſkiey i Czeſkiey*, tudzież park znaczny ciężkiey artylleryi. W Kancellaryi ſtanu pracuią teraz nad wywodem praw Monarchy naſzego do *Dalmacyi Weneckiey*, jako niegdy dziedzictwa Królow *Węgierſkich*, ktore im Republikanie po długich i zaciętych woynach wydarli. *Municypalność Wenecka*, Obywatela *Gradenigo* naznaczyła Poſłem u Dworu naſzego, lecz do tych czas nie uznał go Dwór *Wiedeńſki* zkąd wnoſiemy, iż *Wenecya* nie będzie niepodległą. Gdy *Francuzi* zabierali lwy miedziane przed arsenałem ſtoiące powſtał rozruch między ludem, prędko przytłumiony.

Część armii *Węgierſkiey* z pospolitego ruſzenia odebrała rozkaz poſtąpić z *Kormond do Udine*, formuiąc rezerwę ſkrzydła prawego armii *Włoſkiey*. Centrum pod kommendą Generała *Hotze* poſzło przez Tarwis do *Pantaffel*, inne kolumny zmierzaią przez *Conegliano i Vicenza* ku morzu *Adriatyckimu*; inna jeſzcze z *Tirolu do Brescia i Peschiera* 20. tyś. naoſtatek do *Dalmacyi*. Do teyże Prowincyi wyſłani ſą Kommiſsarze dla urządzenia ſądow i Trybunałow według praw *Auſtryackich*. Obywatele Królestwa *Czeskiego* dali nowy dowod patriotyzmu i przywiązania ku Monarſze oświadczaiąc ſię uroczyście, iż jesliby na granicy kraiu ich zapalić ſię miał nowey woyny pożar, wſzyscy powſtaną w maſsie, poświęcaiąc maiątek i życie na obronę praw *Cesarza Jmści.*

Z Semlina mamy wiadomość, iż woyſka *Ottomańſkie* znayduiące ſię w *Romelii*, *Albanii*, *i Bulgaryi* do obozu pod *Nissa* wſzyſtkie ſię zgromadziły. Kommenderuiący *Baſzowie* czekaią na oſtatnie rozkazy do attakowania zbuntowanego *Passwan Oglou*: Potwierdza ſię, iż *Francuzi w Turczech* znayduiący ſię, nawet do woyſkowey ſłużby uczenia zażyci, wkrotce bydź maią oddalonemi. W *Candyi Morei* i innych Prowincyach, podnioſł lud *Grekow* uciemiężony bunt ſtraſzliwy, który każe ſię lękać ſkutków okropnych. Potrwożona jeſt bardzo tym przypadkiem *Porta*, zwłaszcza iż mieſzkańce *Constantinopolu* ſą przysposobieni pòyść za danym przykładem. Mówią że cała *Grecya* za pomocą nowego Baſzy de *Scutari i Widdinſkiego*, ma zamiar zrzucić jarzmo niewoli *Tureckiey.*

Cesarſtwo Jmść w mieſiącu Wrześniu zamyslaią podròż odprawić do *Tirolu* dla oświadczenia wdzięczności ſwoiey walecznym obywatelom tey Prowincyi za daną Oyczyźnie pomoc, gdy jey potrzebowała naybardziey. Tegoż czasu *Cesarz Jmść* rozdawać będzie przygotowane medale. Armia *Włoſka* znacznie teraz jeſt wzmocnioną, tego wyciągała potrzeba zapewnienia ſię o wykonaniu umówionych artikułow pokoju, i poſtawienia licznych garnizonow w Prowincyach nowo nabytych, aż obywatele z nowym rządem oswoieni do poſłuſzeńſtwa i podległości onemu przywykną. Negocyacye między Pełnomocnikami *Cesarza Jmści* i Generałem *Buonaparte* nieuſtaiące, idą naypomyslniey dla *Auſtryackiego Domu*; ſpodziewac ſię można widząc ich ſkutki pierwiaſtkowe, że *Franciſzek* 2. odbierze nadgrodę przyzwoitą za ofiary które uczynił z ſiebie dla ziednania pokoju *Europie* powſzechnego.

Że ſię tak długo przewleka podpisanie oſtatecznego traktatu, wnosić wypada, iż dzieło jeſt wielkie i trudne. Rząd *Francuzki* trudności te powiękſzył. Widząc rewolucye we *Włoszech* naſtępuiące jedne po drugich bez przerwy, umyslił odmiany czynić w artykułach przedugodnych. *Mantuę Dwór Wiedeńſki* miał zawſze za tarczę i przedmurze kraiow dziedzicznych od *Włoſkiey* ściany, ta twierdza bydź miała wròconą Panu ſwoiemu w *Leoben*. Uformowanie *Rpltey Cisalpińſkiey* odmiany zaſzłe w *Genui i Wenecyi*, inną

mysl podały Generałowi *Buonaparte*, *Cisalpini* rozumieią, iż nie trzymaiąc *Mantui*, nigdy zupełnie wolnemi i bespiecznemi od *Niemcow* bydź nie mogą. Nad tym ſię dziś zastanawiaią ſtron obudwòch Pełnomocnicy. *Margrabia de Gallo* uproſzony do ukończenia zaczętego przez ſię dzieła, gorliwie tym ſię zatrudnia, i pewnie trafi odpowiedzieć zaufaniu, które *Cesarz Jmść* w gorliwości jego i talentach położył. Zapewniaią, iż 60. tyś. *Auſtryakow* ſtać odtąd będzie w *Wurtzburg Philipsburg*, *Ehrenbreitſtein*, *Ulm*, i innych, miaſtach, na żołdzie *Rzeszy Niemieckiey*

O weyściu woyſk *Cesarſkich do Dalmacyi Weneckiey* odebraliśmy rapporta urzędowe. W *Zara* mieście ſtołecznym wſzyſtko ſię ſtało ſpokoynie, że lud, chociaż podmawiany, przechodząc z jednego panowania pod drugie, w karbach utrzymany zoſtał. Winnismy to *Prowéditorowi Weneckiemu Quirini*. Miaſto *Sebenico* nie było tak ſzczęsliwe. Wſzczęło ſię tam powtòrne zamieſzanie; gmin dozwolił ſobie wielu nieprzyzwoitości, tak dalece, iż Maior *de la Rocca* w 400. granicznych żołnierzy, ſiłą muſiał przedzierać ſię do zamku; groźbą powściągnoł niespokoynych, i przeznaczone ich zapalczywości ofiary, Duchowieńſtwo Szlachtę, i kupcow przecie uratował. Przyſięgę wierności odbieraią wſzędy kommenderuiący Generałowie. Wſzędzie robią teraz nowe drogi; ſtare naprawiaią dla prowadzenia woyſka, artilleryi bagażow Znaczny woyſk wydział zmierza przez kray *Raguzànſki do Cattaro*, miaſta na granicach *Albanii* leżącego.

z Londinu 18. *Lipca z Gazety Berlińſkiey*.

Muszą mieć koniecznie *Francuzi* nadzieję, pewnego i bliſkiego pokoiu; ponieważ kupcy tego narodu do manufaktur *Angielſkich* mianowicie ſukiennych przyſłali tak wielkie kommiſſa, iż trudno będzie wſzyſtkim uczynić zadość.. Konſtitucya naſza przepisuie, iż Parlament zgromadzić ſię powinien w dni 40. po wyiściu Królewſkiey proklamacyi. Lord *Grenville* żądał w *Izbie Wyższey* ſkrócenia tego terminu do dni 15, przez wzgląd na okoliczności teraznieyſze, które wymagaią prędſzego zwołania Reprezentantow narodowych. Ten wniosek bez *Oppozycyi* przyięto. Na oſtatnich ſeſſyach czytano bill pozwalaiący Katolikom i innych obrządkow od panuiącey religii różniących ſię wyznawcom, służyć w milicyi; nie podpisuiąc Aktu *Teſt* zwanego. Sprzeciwili ſię temu Lordowie; mianowicie zaś *Biskup de Ro heſter* mówił gorliwie przeciw *Dissidentom* nie przyimuiącym *Angielſkiey liturgii*, ludziom, według niego, niebespiecznym, niespokoynym, którzy religii użyć ſą gotowi za *pretext* do wzniecenia niezgod domowych; a przyięci raz do milicyi zechcą bydź przyiętemi do armii; późniey zechcą bydź elektorami, i w Parlamencie zaſiadać. Po długich ſporach, *Kanclerz W.* radził odłożyć decyzyą do trzech mieſięcy; na co też zgodzono ſię znaczną głosow większością.

Wczora rząd liſty odebrał z *Lille* od *Lorda Malmesbury*; treść onych niewiadoma. Pisma publiczne mówią o proiekcie do pokoiu powſzechnego, w którym naſz Ambaſſador ofiaruie zwrócić *Francuzom* dzierżawy zdobyte w obu *Indyach*, ieśliby *Hiszpania i Hollandya* zrzekły ſię kraiow utraconych. *Ex-Direktor Letourneur* miał odpowiedzieć w żywych wyrazach, iż tym ſposobem potęga *W. Brittańii* urosłſzy do niezmierney wielkości, ſtraſzną by ſię ſtała Mocarſtwom handluiącym. Zgodził ſię na to *Malmesbury*, przydaiąc iż wiele artikułow umiarkować ieszcze można przy podpisaniu pokoiu. *Francuzcy* Posłowie domagaią ſię zwrócenia okrętow uprowadzonych z *Toulonu*, nadgrody za inne, które *Smith* w porcie zapalił. Twierdzą iż Miniſterium *Angielſkie* łatwo ſię przychyli do ich żądania. Doſtrzegli Pełnomocnicy nasi, iż *Letourneur* nie ma dziś władzy do traktowania obſzernieyſzey, niżeli ią miał roku zeſzłego *Lord Malmesbury w Paryżu*; ponieważ dwakroć na dzień telegrafem rapport przeſyła do Direktoryatu, i tyleż razy nowe odbiera inſtrukcye.

Uſtępuiąc r. 1793. z *Toulonu* uprowadziliśmy okręta: *Handel Marselſki* od 110 armat. Pompée, Puiſſant od 74. dwie fregaty od 40, 10 od 32. do 24; *Scipio* od 74. w *Liworno* zpłonoł. Inne ſą teraz do ſłużby nie zdatne. Podpalono w porcie 15 okrętow i 8. fregat; z tych kilka uratowano.. Parlament nowy Królestwa *Irlandzkiego* ma bydź zwołany na dzień ſierpnia 21. Spokoyność zdaie ſię bydź zupełna. Lękaią ſię niektórzy, ażeby nowe elekcye nie ſtały ſię początkiem nowych rozruchow. Zadziwił nie iednego poſtępek Obywatelow *Dublinſkich*, oświadczaiących ſię iednomyślnie, iż na ten raz zrzekaią ſię prawa ſwoiego w wybieraniu Reprezentantow narodowych, dla tey przyczyny, iż póki nie będą uczynione reformy pożądane, Parlamentowi kray zaufać nie może.. Podpółkownik *Simcoe* kommenderuiący woyſkiem *Angielſkim w S. Domingo* pisał d. 8. Maia, iż odparł ſzczęśliwie Generała *Tousaint* z okolic miaſta *Port-au Prince*, zniſzczył iego batterye, zabrał armat i ammunicyi bardzo wiele. Trudno tę wiadomość pogodzić z raportem od Direktoryatu do Rady przeſłanym, który onę ſkłonił do oświadczenia, iż armia Rptey w *S. Domingo* woiuiąca dobrze ſię Oyczyźnie zasłużyła. *P. Dundas w Izbie Niższey* dał sprawę o teraznieyſzym ſtanie Kompanii *Wschodnio Indyiſkiey*. Kwitnący ieſt; obiecuie narodowi korzyści nierównie większe niż przedtym. Rząd *Portugalſki* uczynił mocne uwagi przeciw podatkom na wina podwyżſzonym.

z Paryża 18. Lipca z Gazety Courier du Bas-Rhin.

Dzień doroczny wzięcia *Baſtilli*, ze wſzelką ſkromnością, według przepisow Direktoryatu był obchodzony. Lud nie dał żadnych znakow radości i wesela, jakieśmy dawniey widzieli w podobnym zdarzeniu. Przedtym ſpodziewał ſię narod wolności i ſzczęścia. Dziś widząc triumfuiącą zbrodnię,

wkorzenione łotroſtwo, zarzucił nadzieię, i czeka nieczule przyſzłych wypadkow. Przepowiedziane jednak na ten dzień od *Jakóbinow* rozruchy, przecie nie wybuchnely. Jakoż rzecz dziś niepodobna ludziom obmierzłym i wzgardzonym czego dokazać przy tak wielkiey na nich rządu baczności. Dał im to poznać Direktor *Carnot* w mowie ſwoiey. „*Francuzi* ſą jego ſłowa, kiedy Rplta „mocą oręża jednała ſobie ſzacunek i powagę „u narodow poſtronnych, ludzie złosliwi, ludzie „naypodleyszemi namiętnościami zaślepieni, „ſzarpali zuchwale łono wſpolney wſzyſtkim „Oyczyzny. Dziś nawet nieodſtępnie trwaią w „zamyſłach zbóieckich. Lecz cóż zdoła złość „garſtki znaiomych, i cechą nieſławy znaczonych złoczyńcow przeciw chęciom narodu całego, który pragnie końca już rewolucyi. *Próżne tu będzie przymierze despotizmu z anarchią, fanatizmu z hipokrizyą, „żyiących Jakóbinow z cieniami Marata i Roberspierra,* nie zniſzczą koyſtitucyi roku 3 „Republikanie prawdziwi! chcecież ſtanąć prędko i bespiecznie u zamierzonego celu chwały narodowey domowego ſzczęścia! Oddalcie niecne oſtatki ſekty obrzydliwey, krwie „chciwych uczniow *Robertspierra i Gracchusa.* Niech wąż jadowity własną zginie trucizną. Zać będzie Rplta; ma jeſzcze wielu „nieprzyiacioł, emigranci do kraiu powracaią, fanatizm umyſły zapala, nic jednak wnętrzney ſpokoyności mieſzkańcow nie wzruſzy, dowod dobroci doyrzałey rządu i konſtitutyi, od 20. mieſięcy jak napisaną jeſt, „los polepſzył ſię Oyczyzny; kwitnie coraz „bardziey, nietknięta narzekaniem ſwoich przeciwnikow, niedoſtępna pociſkom potwarzy, „pośrzod wielorakich przeszkod i trudności, „niedoſtatku ſkarbowego &c.

Rada 500. zadecydowała nakoniec po wielu ſporach los przyſzły Duchowieńſtwa *Francuzkiego* w 3 artykułach. Pierwſzy znosi wſzyſtkie prawa dotąd zapadłe na deportacyą, uwięzienie Xięży nieprzyſięgłych, i tych oſob które im schronienie dawały. Drugi kładnie iſtotną różnicę między Duchownemi a emigrantami. Trzeci naoſtatek wraca onych do praw obywatelſtwa *Francuzkiego,* byleby ſpełnili obowiąſki Konſtytucyą przepisane. Przyſtapiono zatym do żądaney od Duchowieńſtwa deklaracyi. ſłowa jey: *Uznaie, iż władza naywyższa należy do wſzyſtkich obywatelow razem wziętych. Przyrzekam wierność Konſtitucyi roku 3. i poſłuszeńſtwo prawom Rpltey.* Na pierwſzey Seſsyi Prezydent ogłosił, iż większość głosow uwalnia Duchowieńſtwo od podpisania tey deklaracyi. Lecz na zaiutrz gdy wielu Reprezentantow proteſtowało ſię uroczyście przeciw prawu zapadłemu, zbierał powtóre głosy Prezydent, i 210 przeciw 204. pozwolono każdemu powracać do Oyczyzny z obowiązkiem w deklaracyi pomienioney wyrażonym. Po ogłoszeniu tey decyzyi dały ſię ſłyſzeć okrzyki radośne: *niech żyie Rplta.* Lecz Prezydent przywiodł na pamięć, iż Konſtitucya wſzelkich znakow pochwały lub nagany w Izbie zabronła, i milczenie wſzyſtkim nakazał.

Wprowadzaiąc porządek potrzebny koniecznie, i tak dawno żądany. Direktoryat zalecił Kommiſsarzom ſkarbowym, ażeby d. 1. każdey *Dekady* Miniſtrowi ſkarbowemu podawali regeſtr dokładny ſumm znayduiących ſię na ten czas w kaſsie Rpltey. Miniſtrowie rozmaitych Departamentow przeſzlą ſkarbowemu notę ſumm, bez których obeyść ſię nie mogą na *Dekadę* naſtępuiącą. Direktoryat weyrzawſzy we wſzyſtko wyda potrzebną do ſkarbu aſsygnacyą, i o jego ſtanie dokładną mieć będzie wiadomość. Zaſzły też odmiany zarówno pożądane w Miniſterium. *Laroche* do Policyi, *Pleville* do morſkiego Departamentu; *Hoche* General do woiennego *Neufchateau* do interessow wnętrznych, *Talleyrand Perigord* do zagranicznych należeć będą.

Ambaſsador *Ottomańſkiey Porty* wiechał prywatnie do *Paryża.* Gdy bawił w *Lionie* Profeſsor *Delandine* wprowadzaiąc go do biblioteki narodowey, ſkład tu jeſt, rzekł, i świątnica wſzelkiey nauki, można do niey ſtosować co Achmet 3. napisać kazał na fontannie w *Conſtantynopolu* każdemu wolno czerpać w zrzódle ſpokoynym, wody jego zawſze ſą przezroczyſte, i nigdy nie przebrane. Koiarzą nauki wielkie Mocarſtwa i ludzi oświeconych w narodach od ſiebie nayodlegleyſzych, a jako powiedział ſławny *Misiki, mądry człowiek miedzy przyiaciołami znaydzie godzinę ſzczęśliwą.* Wſzedłſzy do gabinetu Fizycznego przypatrywał ſię w zadumieniu experimentom Elektrycznym, ſam jednak doświadczać ich ſkutku nie chciał ſtatecznie. Przyganił *Europeyczykom* iż nie chcą przypisywać błyſkawicy dmuchnieniom Anioła, grzmotow zaś ruſzaniu ſkrzydeł jego. W Aptece poſtrzegłſzy zbiór lekarſtw niezmierny śmiał ſię do woli z lekarzow usiłuiących życie ludziom przedłużyć, którego wſzyſtkie momenta od wiekow ſą policzone, i koniec nieuchronny. Oglądał potym ciekawie miaſto *Lion*, albo raczey onego rozwaliny, w takim albowiem jeſt ſtanie po zapadłym wyroku *Jakóbinow* r. 1793.

Mówiono niedawno, iż negocyacye o pokóy z *Angliq* idą pomyslnie; *Lord Malmesbury* chciał jedynie zatrzymać port wygodny *Trinconomale* na wyspie *Ceylan* ze wſzyſtkich zdobyczy. Dziś twierdzą powſzechnie, że warunki przedugodne za dni naywięcey 15. podpisane będą. Direktoryat miał odebrać telegrafem wiadomość, iż Pełnomocniey zgodzili ſię na powrócenie *Hollendrom* wſzelkich zaborow. Tym czasem przygotowania do wielkiey wyprawy nie uſtaią. Do niey należeć będzie Admirał *Richery. Musquin z Dunquerque* przeprowadził ſzczęśliwie do *Havre* Flottillę ſwoią, która ſtraż przednią ma ſkładać. Na ſessyi d. 14. *Jean de Bry* wymównie wzywaiąc Reprezentantow narodowych do jedności, doniosł, iż uſiłowania Direktorow, i wdanie ſię Generała *Buonaparte* ſkutkiem ſą uwieńczone ſzczęśliwym. Trzey mężowie, którym jak twierdził, wolność prawdziwa winna jeſt naywięcey. *La Fayette, Bureau de Puzy, i Latour Maubourg.* z Ołomuńca ſą wypuſzczeni.

Nro 89.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 8. SIERPNIA ROKU 1797. WE WTROEK

z Lisbony 18 *Czerwca z Gazety Frankfortſkiey*

Powietrze *Portugalſkie* ſzkodliwe ieſt woyſkom *Angielſkim* do poſilkowania nas przybyłym. Z 12 Dragonii regimentu wiele żołnierzy wymarło; wielu chorunie. Mieſzkańce kraiowi nie miłym okiem poglądaią na przychodniow; Officyerowie nawet często kroć od gminu ſą znieważani. Zapobiegaiąc kłótni odnowieniu z emigrantami *Francuzkiemi*, Kawalerya *Portugalſka* nocne odbywa patrole; mimo wſzelką iednak oſtrożność, trzech zamordowano na ulicy. Powodem do tey pospólſtwa ku nim zawziętości było, iż niektórzy w domach gościnnych ławnie mówili o niebespiecznym ſtanie ſłabey *Portugallii* na przypadek wtargnienja dwóch nieprzyiacioł potężnych. Na flotcie *Lorda S. Vincent* śliczny porządek i ſpokoyność panuie. Admirał pomieniony wſzelkiemi śrzodkami za pobiedz uſiłuie scenom śmieſznym raczey niż fatalnym, któreśmy widzieli na okrętach *Lorda Bridport* i w *Nore* ſtoiących. Jednakże na iedney fregacie bunt wybuchnoł; w iedney godzinie już o nim nie ſłyszano. Z *Tunis* mamy wiadomość, iż morowa zaraza 300 osob codziennie tam o śmierć przyprawia; ulice niepogrzebionemi trupami ſię napełniły. Od czasow niepamiętnych podobney klęſki miaſto nie doznało.

z Mediolanu 11. *Lipca z Gazety Frankfortſkiey.*

Uroczyſtość *Federacyi* odprawiła ſię w dniu naznaczonym z naywiękſzą okazałością. Byli iey przytomnemi nie tylko Deputowani ze wſzyſtkich Rzpltey Departamentow, ale też z *Bononii*, *Ancony*, Prowincyi *Weneckich*, &c *Rzplta Cisalpińſka* podzieloną ieſt teraz na 11. Departamentow. 1. *Adda*; miaſto ſtołeczne *Lodi* na przemian *Crema* co dwie lecie. 2. *Appeninu*, m. S. *Maſsa*. 3. *Croſtolo*, m. S. *Reggio*. 4. *Lario*, m. S. *Como*. 5. *Gorny*, m. S. *Lecco*. 6. *Olona*, m. S. *Mediolan*. 7. *Panaro*, m. S. *Modena*. 8. *Po*, m. S. *Cremona*. 9. *Serio*, m. S. *Bergamo*. 10. *Teſin*, m. S. *Pavia*. 11. *Verbano*, m. S. *Parese*. Czyli w późnieyſzym czaſie, *Mantua*, *Brescia*, &c. będą przyłączone, nie wiadomo. Uformowało ſię w mieście naſzym zgromadzenie prawodawcze, z 4. Deputacyi złozone; Konſtitucyiney, Sądowniczey, Skarbowey, i woyſkowey; do każdey z nich 6. osob wchodzi. Znacznieyſze ſą; *Visconti*, *Trivulzi*, &c. Biega teraz pogłoſka, iż Generał *Buonaparte* matkę ſwoią i całą familią do *Włoch* ſprowadzi; iemu, iak mówią przeznaczony ieſt urząd piątego Rptey Direktora. Brat iego dziś *Mediolański* Kanonik, ma poſtąpić na ſtopień wyżſzy w Kościele. Wielu ieſt gorliwych Republikantow, którzy zważaiąc, iakie nieſzczęścia z rewolucyi wynikaią, iak z drugiey ſtrony Generał *en Chef* prawdziwym rewolucyom ieſt przeciwny, iaka naoſtatek ieſt ſkłonność ludzi nieſpokoynych i ambitnych do pogrążenia wſpółziomkow w przepaści klęſk zamieſzania, i woien domowych; ze dwóch złe obieraiąc mnieyſze, chcą go mieć Rzpltey Diktatorem. To rzecz uwagi naygodnieyſza, iż uformowanych już gwardyi, półkow i legionow ćwiczeniem, ſam naypilniey zatrudnia ſię *Buonaparte*.

z Genui 6. *Lipca z Gazety Berlińſkiey.*

Municipalność naſza d. r. zaczeła urzędowania ſwoie; zatrudnia ſię pilnie utrzymaniem porządku i ſpokoyności publiczney; iakoż do tych przy iey ſtaraniu byliśmy ſpokoynemi, D. 14. będzie i u nas uroczyſtość *obywatelſką* zwana; wielkie do niey czynią przygotowania. Jeden z obywatelow ſądownie przekonany o knowanie zamyſłow *Kontrarewolucyinych*; na 40 letnie więzienie ſkazany zoſtał.

z Wenecyi 12. *Lipca z Gazety Frankfortſkiey.*

Wczora przybył Kuryer od obywatela *Bataglia* Pełnomocnika Rzpltey w *Mediolanie*. Wiadomości nadeſłane ważne bydź muſiały, ponieważ municypalność natychmiaſt zwołana, od godziny 9. wieczorem do 4. z rana obrady przeciągnęła. Spodziewamy ſię ſkutkow naypomyśnieyſzych z Poselſtwa tego męża. Nim ieſzcze do *Mediolanu* wyiechał, piſał do niego *Buonaparte* w wyrazach ſzacunku pełnych, oświadczaiąc, iż manifeſt pod iego imieniem wydany, gdy był w *Brescia Proweditorem*, w którym zachęcano *Wenetow* do powſtania przeciw armii *Francuzkiey*, nie ieſt zapewne dziełem obywatela *Bataglia*. *Cesarſkie* woyſka już całą zagarnęły *Dalmacyą*.

Nie wſzyſtkie iednak miaſta równą ſkłonność iak *Zara* okazały do przyięcia rządu nowego. *Seraſto* wyſłano Deputowanych do *Wenecyi*, proſząc o Kommiſſarzow i inſtrukcye.

Municipalność zaleciła Deputacyi ocalenia publicznego dać opinią, iak postąpić należy w okoliczności tak delikatney. Spokoyność szczęśliwie dotąd utrzymana; lękać się trzeba, żeby naruszoną nie była. Sprawią to po chwili pisma iedne nad drugie przesadzaiące się w wyrazach buntowniczych i zuchwałych. Takie są: *Przyiaciel ludu*, *Dziennik wolny*, *Monitor*, *Weneczyanin* &c. z czasem, ieśli rząd pozwoli mieć będziemy nie równie więcey, iż narody pograniczne tego *Wenetom* zazdrościć mogą.

z Udine 2. Lipca z Gazety Leydeńskiey.

W *Cesarskich* woysk położeniu żadnych odmian nie było od czasu wkroczenia ich do *Friulu Austryackiego*; zimno, wiatry, deszcz nieustanny mocno się ludziom i bydlętom naprzykrzył; choroby zaraźliwe przyprawiły o śmierć wielu żołnierzy od woyny pozostałych. Miasto nasze woyskiem *Francuzkim* dotąd iest osadzone; ktore się teraz naywięcey ćwiczy w manewrach. Kommenderuiący Generał *Bernadotte* odebrał roskaz od Generała *en Chef* uformować tu *municipalność*, iakie są iuż ustanowione po innych miastach niegdy *Weneckich*. To nam czyni nadzieię, iż do *Austriackiey* Monarchii należeć nie będziemy; chociaż biegaią wieści, iż nie tylko *Friul*, lecz samo nawet miasto *Wenecya* przeydzie pod panowanie *Cesarza Jmci*. *Francuzi* teraz korzystaiąc z pomyślney pory, z naszym uszczerbkiem zbogacaią skarb swóy publiczny; nie zapominaią też zysków szczegulnych. Opisać nie podobna, co kray ucierpiał nieszczęśliwy; iak wiele złota, srebra, bogatych sprzętow, wydarł mieszkańcom nieubłany zwyciężca. W mieście naszym zabrano więcey 22 tyś. grzywien srebra z Kościołow i domow obywatelskich. Nie wiemy co nam w przyszłości zgotowano; ni podległość nie prędko zapewne narod odzyska; wyniszczonym i ubogim będzie na czas długi.

Od granic Włoskich 2 Lipca z Gazety Berlińskiey

Wzburzaią się codziennie bardziey umysły ludu *Rzymskiego*. Pism do buntu zapalaiących przybywa coraz więcey. Gotowych pieniędzy niedostatek coraz większy czuć się daie. Nową malkontenci przyczynę znaleźli narzekania, gdy *Xże Braschi Oyca S.* synowiec wiele już millionow kapitału licząc na bankach zagranicznych, ter z w Krolestwie *Neapolitańskim* zakupił jeszcze za 2. milliony Xięstwo *Francavilla*. Powiadaią, iż Prałaci *Hiszpańscy* otrzymali u *Piusa* 6 zezwolenie na skassowanie Trybunału *S. Inkwizycyi*.

z Inspruck 12 Lipca z Gazety Berlińskiey.

Woyska *Cesarskie* na granicach naszych od ściany *Włoskiey*, w nieustannym są poruszeniu. D. 6 znaczny wydział z *Clagenfurth* przez *Villach* pomaszerował do *Pontaffel*. Z *Koveredo* mamy doniesienie, iż Generał *Laudon* stoi w *Riva*. Gdy mu mu zbywało na żywności, pisał do Generała *en Chef Buonaparte* prosząc o przysłanie 30. tyś. worow zboża, którego we *Włoszech* wielka jest obfitość. Wodz *Francuzki* kazał wydać 80. tyś. na statkach z *Brescia* wziętych przystawić na mieysce umówione. Postępek ten nowym jest dowodem, i zbliżaiących się do szczęśliwego końca negocyacyi, i zgody między dwóma narodami trwaiącey.

z Bazilei 14. Lipca z Gazety Courier du B.R.

Z S. Gall donoszą o rozpoczętych umowach między Posłami czterech *Cantonow* pośrzedniczących, i reprezentantami gromad poddanych *Xciu Opatowi*, dla przywrócenia pożądaney ugody. Zdaie się iż Posłowie przyznaią słuszność skarg od ludu zaniesionych przeciw Radzie Pana swoiego. Unikaiąc przewidzianego niebespieczeństwa *Opat* wyiechał do *Constancyi*. Generał *Gentili* na czele znacznego *Francuzkiey* armii wydziału na wyspę *Corfou* wylądował obeymuiąc w dzierżawę na rzecz Rpltey. Ta wyspa kluczem niby jest do *Adriatyckiego* morza. Ustąpili ją *Wenetowie* zwycięzcom swoim, a razem *Zante i Cephalonią*

z Strasburga 17. Lipca z Gazety Frankfortskiey.

Uczynił zadość żądaniu *Szwaycarow Buonaparte*, wyraźniey się tłumacząc względem pretendowanego przechodu woysk *Francuzkich* przez kray *Valais*, 25 tyś. żołnierza, z których się teraz składaią diwizye Generałow *Joubert i Baraguey d' Hilliers*, ciągnąć maią temi stronami do *Lionu*, przechodząc *Mediolan*, część *Piemontu*, górę *petit S. Bernard* zwaną. *S. Maurice*, *Bex*, *Aigle*, ztąd nakoniec do Departamentu *Montblanc* dawney *Sabaudyi*. Z naywiększą chyba trudnością *Szwaycarowie* przechodzić pozwolą Republikantom, dla tego naybardziey, aby w potomne czasy *Francya* i Mocarstwa ościenne nie ponawiały prozb podobnych. Są inne przyczyny łatwe do zgadnienia. Na Seymie w *Frauenfelt* postanowiono nie wdawać sie do rewolucyi zaszley w *Valtelina*; ponieważ kray ten nigdy nie był uważany za część wchodzącą do składu ogulnego *Rptey Szwaycarskiey*. Powiadaią że *Grisonowie* idąc za danym przykładem zostawuią *Valtelinę* własnemu losowi, rewolucyi, i skutkom ley od tylu iuż narodow nieszczęśliwie doświadczonym.

z Copenhagi 18. Lipca z Gazety Leydeńskiey

Syn zmarłego Ministra Hrabia *Krystian de Bernstorff* został Sekretarzem stanu w Departamencie Interessow cudzoziemskich. Kupcy miasta stołecznego otworzyli *subskrypcyą* na wystawienie pamiątki marmurowey zacnemu i dobroczynnemu mężowi, któremu obywatele Krolestwa w powszechności, szczegulniey zaś kupcy wieczny obowiązek maią wdzięczności, za nieprzerwaną spokoyność, którą narod obdarzył pośrzód tylu woien i rewolucyi niszczących *Europę*. Obywatele miasta *Aalborg w Jutlandyi* do jednego żałobę po nim nosili od dnia śmierci do pogrzebu.